

מולין יקירין ויהודשים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵיאָה חֻקְתָּהָ

חֻקְתָּהָ דְאִזְרֵי־תָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

תכסיסי מלחמת היצר

זו ומה תרוויח בה. נדמה זאת לאמירות הפנימיות שלוחש היצר הרע לכל אדם קטן כגדול ואומר לו 'הכיצד תוכל לפעול נחת רוח בעשיית מצוות ה', הבט במעשיך וראה עד כמה אינך ראוי כלל וכלל לגשת אל הקודש, ובוודאי שאינך ראוי לפעול נחת רוח לה' באמצעות התורה והמצוות, כי מה ערך יש לעבודתך' וכו' וכו' בדרכים שונות ופתלתלות.

והנה, משאך מסיים האדם לעשות את המצוה בהתגברות על היצר, הופך היצר הרע את עורו ונעשה משבח ומהלל את האדם **מה טעם יש בה**, זכור נא איך עשית המצוה והרגשת טעם מתיקות המצוה, ובכוונתו להגדיל בעיניו את מעשה המצוה שעשה כדי שיבוא מכך לגאווה.

אך התשובה לכך היא, קודם המצוה יאמר לו **גזירה היא מלפני**, אני עושה את המצוה כי כך ציוני בוראי, וגם אם לטענתך אין טעם במצוה זו בשעה שאני מרוחק ומשכך לא אוכל לעשות נחת רוח לפני בורא עולם, אך איני מביט וחושב ומהרהר בכלום, כי כך ציוני בוראי ויוצרי לעשות מצוה זו אף אם איני מבין וראוי לכך, אם כן ברי ונהיר הדבר כי אשמע לציווי בוראי מאשר לשמוע לטענותיך אף אם יש בהם מן ההיגיון.

לאחר המצוה עת שמגיע היצר הרע ומנסה להכניס בו גאווה, או אז יאמר לו **ואין לך רשות להרהר אחריה**, אין בידי להרהר לאחר המצוה כאילו ועשיתי מעשה שיש בו כדי להתגאות, כי עד כמה שיעשה האדם המצוה בהידור, הרי זה כאין ואפס כנגד מה שחייב אדם לבוראו, וכשלא ירהר אחריה לא יבוא לידי גאווה.

הרי שמכאן יש לנו ללמוד תוצאות חיים לקיום כלל התורה והמצוות.

וכך דרש הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ע"ה: מדרכו של היצר הרע שקודם המצוה בא הוא לאדם ואומר לו **מה המצוה הזאת**, כלומר, מה לך כי תעשה מצוה

זאת חקת התורה וגו' (יט, ב).

לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה 'חוקה', גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה (רש"י יט, ב). מאחר והתורה אומרת 'חוקת התורה'

מילתא דפליאה

היצר מסמא עינינו כפי שהובלו הקדושים למשרפות באושוויץ

מן הראוי הוא להביא לשונות גחלי אש מכבשונו של צדיק הרה"ק בעל השפע חיים מצאנו ע"ה, הוא הגבר ראה עוני בשנות ההסתר הנוראות - ימי מלחמת העולם השניה, ואף הרגיש בחרצובות הרשע בבשר החי, בעלות י"א בניו וזוגתו על מזבח השריפה אשר שרף ה'. ואת מה שראה שם הנחיל לנו להבין שכדבר הזה מתקיים גם בימינו אנו בכל יום ובכל אדם על ידי יצר הרע וחיילותיו.

וכך זעק הוא מנהמת לבו לעורר ישנים ולפקוח עיניים עיוורות שהסתמאו בחבילי קסמי היצר (שפע חיים רעוא דרעוין שמות יג אות ח): ידוע מה שכתבו בספרים הקדושים, שאותיות שמו של הס"מ הם 'לסמ"א', כי כל חפצו וישעו לסמא עיני האדם. וכמו שהרשעים הארורים ימח שםם וזכרם הובילו את בני ישראל אל המשרפות באושוויץ מתוך משאות שוא שנוסעים למקום עבודה, כך היצר הרע מוליך את האדם בנערותו שאם יטמא עצמו אשריו וטוב לו בזה ובבא, ורק בימי זקנותו נוכח לראות שרימה אותו, ושמא יאמר 'מי מעיד בי' וכו', הלא הוא עצמו במצבו האומלל יעיד כמאה עדים על זה שנתפתה אחרי יצרו, כי תורה תחילתה ייסורים וסופה שלווה, ואילו הסומא תחלתה שלווה וסופה אבדון וכליון.

ועל כך אנו מתחננים ומבקשים בכל יום 'והסר שטן מלפנינו ומאחרינו', שלא יסיתנו בימי נעורינו בחינת 'לפנינו' לרמות אותנו ולהסיתנו, ואף לא 'מאחרינו' בימי זקנותנו, שלא יכניס בנו ייאוש, רק נשריש בלבנו כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ואף אם חטא כל ימיו ועשה תשובה אינו זז משם עד שמוחלין לו.

ברזא דאח"ד

רמזים נפלאים על סדר הפרשה

התורה היא שלימות האדם

מצוות שאינן נהגות אלא בפני הבית, וכן יש מצוות שאינן נהגות אלא למי שהזדמנו לו במקרה כשילוח הקן, ועוד מצוות רבות שאין כל אדם זוכה לקיימן, וכיצד אם כן יזכה כל אדם מישראל לתקן כל חלקי נשמתו.

סוד גלגול הנשמות להשלים כל תרי"ג מצוות

העצה לכך היא בסוד גלגול הנשמות, וכמו שאמרו רבותינו הקדושים **בתיקוני זוהר** (תיקון ע' קלב.): זכאה איהו מאן דשריא ליה בכל אבר ואבר דיליה למעבד ליה אתר דלישרי ביה, ואמלכא ליה בכל אבר ואבר דלא יהא אבר פנוי מיניה, דאם חסר חד דלא שריא עליה קודשא בריך הוא, בגין ההוא אבר אתחזר לעלמא בגלגולא עד דישתלים באברים דיליה, שחוזרת הנשמה ומתגלגלת בעולם הזה בכמה מיני אופנים פעם בכהן ופעם בלוי וכן על זה הדרך, וכן נשמות שהיו אחר חורבן בית מקדשנו, הרי שהם צריכים להתגלגל לימות המשיח כדי לקיים המצוות התלויות בבית המקדש כקרבנות וכיוצא בהן, כדי שיזדמנו לפניה קיום כל תרי"ג מצוות, ובדרך זו זוכה הנשמה לתקן כל חלקיה על ידי קיום כל תרי"ג מצוות.

קיום כל המצוות בזכות האחדות

עוד כתבו בספרים שיש עצה שלא יצטרך האדם לשוב בגלגול לעולם הזה, והוא על ידי האחדות ואהבת רעים ומתוך כך נחשב כאילו הוא מתאחד עם חבריו, וכל המצוות שקיימו חבריו כאילו קיים הוא בעצמו, וזוכה להשלים כל חלקי נפשו בגלגול אחד. וכן כתב **האור החיים הקדוש** (שמות לט לב): כי ה' ציוה תרי"ג מצוות, ומן הנמנע שימצא אדם אחד שישנו בקיום כולם, וזה לך האות כהן ולוי וישראל ונשים, יש מצוות עשה בכהנים שאין מציאות לישראל לעשותם, ויש מצוות לישראל שאינם בכהנים וכן בלויים וכן בנשים, ומה מציאות יש ליחיד לקיים להשלים תיקון לרמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אשר יכוונו להם, אלא ודאי שתתקיים התורה במחברת הכללות ויזכו זה מזה.

המצוות, שבלעדי ידעה זו מהיכן ידע כיצד משלים את חלקי נשמתו. הנה אמרו רבותינו **בזוהר** (יתרו צא.), 'אנכי ה' אלקיך' כולל כל רמ"ח מצוות עשה שבתורה, ולא יהיה לך' כולל את כל שס"ה מצוות לא תעשה. וכתב **האור החיים הקדוש** (שמות כ, א) שמזה הטעם שמענו שתי מצוות אלו מפי הקב"ה בעצמו כדאיתא (מכות כד.) אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום, כיון שהם שורש ועיקר כל מצוות התורה, ועל ידי ששמענו אותם מפי הקב"ה לא תמוט התורה מפי זרענו לעולם. ועוד איתא **בזוהר** (שם עמוד ב) שאנכי ולא יהיה לך מכוונים כנגד זכור ושמור והם כלל מצוות התורה, ופירש **הרמב"ן** (שמות כ ח) ששורש מצוות עשה ממידת האהבה כי העושה מצות אדוניו הוא אהוב לו ואדוניו מרחם עליו, ושורש מצוות לא תעשה ממידת הגבורה כי מרוב יראתו מאדוניו הוא נשמר מעשות הרע בעיניו.

כוונת המצוות - לקבל עול מלכות שמים במצות 'אנכי ה' אלקיך'

בכך מסכם **בארץ צבי להרב מקו"ג'גלוב ע"ה** (אחרי ד"ה ושמתם) הרי לנו כי תכלית כל תרי"ג מצוות לקבל עלינו עול מלכות שמים, וכשמקיים כל אחת ממצוות התורה מעיד בעצמו שהוא מאמין בה' ומקיים בכך מצות 'אנכי ה' אלקיך', וזהו שאמרו ש'אנכי' הוא שורש כל תרי"ג מצוות, ואם מקיים תרי"ג מצוות ללא כוונה זו לקיים בכך מצות 'אנכי' הרי זה כאילו קיים הגוף בלי הנשמה, כי מצוה בלי כוונה כגוף בלי נשמה.

ב. כיצד יקיים תרי"ג מצוות וישלים נפשו

אכן נתברר לנו באר היטב, כי האדם נשלח לעולם הזה כדי להשלים ולתקן כל חלקי נשמתו, ועל ידי קיום תרי"ג מצוות זוכה לתקן כל תרי"ג כוחות הנפש. אמנם כמעט ולא אפשרי שיזכה אדם אחד לקיים כל תרי"ג מצוות, שכן ישנם מצוות הנוהגות בכהנים ויש בלויים או ישראלים, ויש

זאת התורה אדם וגו' (יט יד). התורה הקדושה היא חיותו הפנימית של כל איש ישראל, כמו שכתב **בדגל מחנה אפרים** (בראשית ד"ה בראשית) פירוש הפסוק **זאת התורה אדם** שהתורה היא עצמיות האדם מישראל, כי חיות ישראל היא עצמיות הבורא ברוך הוא, כנאמר (בראשית ב ז) 'ויפח באפיו נשמת חיים', והרי אין אדם נופח אלא מעצמותו ופנימיותו, וכבר אמרו חז"ל (זוהר קדושים עג.) כי הקב"ה והתורה וישראל חד הם, וזהו שהתורה יש בה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, והם הנותנים חיות לאיבריו וגידיו של האדם. ועוד כתב (האזינו ד"ה כי לא) **זאת התורה אדם**, כמו שיש באדם רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כן יש בתורה רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, וכל מצוה שייך לאבר פרטי מהאדם כדי לחיות האבר ההוא ממקור המצוה ההוא, נמצא מכל התורה בכלל נובע חיות לכל האדם.

למדנו כי לכל יהודי יש שייכות מיוחדת לקדושת התורה, שכן תבנית גופו ואיבריו מכוונים כנגד התורה והמצוות, כי רמ"ח איברי האדם המה נגד רמ"ח מצוות עשה, ושס"ה מצוות לא תעשה כנגד שס"ה גידים, ותרי"ג מצוות הן המזון הרוחני של תרי"ג איברי האדם, ואם חלילה וחס יעבור אדם על אחת מכל המצוות האמורות בתורה, נפגם בכך אותו האבר בגוף האדם, וכשמקיים מצות ה' מתקדשים האיברים שהם כנגד אותם המצוות.

ובזה פירש **האלשיך הקדוש** את הפסוק (קהלת יב יג) 'את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם', 'את האלהים ירא' אלו מצוות לא תעשה, 'ואת מצוותיו שמור' אלו מצוות עשה, כי רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה מכוונים כנגד כלל איבריו וגידיו 'כי זה כל האדם'.

א. תכלית כל המצוות לבוא על דם לאהבה ויראה

מעתה לאחר שראינו כי שלימות האדם היא בקיום כל מצוות התורה, יש לנו לבאר מהי תכליתם של

כפרת עוונות בכח לימוד תורה

שאינ התורה נקנית באדם אם אינו מוסר עצמו מכל וכל בעבודה, כמו שאמרו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. כך רואים גם במתן תורה שעל כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה פרוה נשמתם של ישראל, וגם זה היה בכלל מסירות נפשם לקבל את התורה [וראה בעיון יעקב על עין יעקב (כתובות קיא): שהוא לימוד לאדם להתמסר בכל כוחותיו לעסק התורה ולא יטריד עצמו בצרכי קיומו והקב"ה יסייע בידו להחיותו], כי האדם הוא בעל גוף חומרי מגושם, ואילו התורה היא כולה שְׁכָל רוחני, ואין השכל הרוחני מתקיים בתוך הגוף הגשמי, כי אין שני הפכים מתגוררים יחד בכפיפה אחת, ורק אם האדם ממית את גופו ומסלק את חומריות גופו, בכך הוא מכין מקום משכן לשכל התורה, כאשר תהיה התורה עיקר בתוכו והגוף יהיה טפל.

וזהו מה שאמרו זְקֵנֵי הנגב לאלכסנדר מוקדון (תמיד לב.), כששאל אותם מה יעשה האדם ויחיה, השיבו לו ימית עצמו, ואם יחיה את עצמו הרי הוא גורם מיתה לעצמו, והביאור הוא כנ"ל, שעיקר חיי האדם הם בתורה הקדושה בבחינת 'עץ חיים' היא למחזיקים בה' (משלי ג יח), וכן אומרים 'כי הם חיינו ואורך ימינו', והדרך לזכות בחיי עולם היא על ידי שימית האדם את חומריות גופו, כי אם יחיה את גופו יגרום מיתה לחיי הרוחניים.

וראה עוד בספר **עיר בנימין** (ירושלמי יומא פ"ח ה"ד) שהלומד תורה מסייעת לו התורה להשלים כפרתו [והטעם שלא נכתב בין אותם חילוקי כפרה לפי שזו היא כפרה בלי עונש וצער ואינו כאותם שנמנו שם בגמרא], כמו שאמרו (מנחות קי.). כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא מנחה ולא אשם, וכן אמרו (ברכות יט.). תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה אין להרהר אחריו ביום כי בודאי עשה תשובה, ואף שעבירות חמורות אין התשובה לבדה ממרקת, מכל מקום תורתו מסייעת בידו למרק הכפרה תיכף ומיד שעשה תשובה.

עיקר מעלת התורה בלימוד לשמה

מכל מקום לימוד תורה נצרך שיהיה לשם שמים, ועיקר מעלת לימוד התורה המועיל לכפר עוונות החמורים הוא בלומד תורה לשמה, וכאשר יטהר כוונתו ללמוד תורה לשמה בלי נגיעות, באופן זה תסייע התורה בידו למרק כפרת עוונות עם התשובה. וכן כתב **החיד"א ע"ה** שהלומד תורה לשמה זוכה מיד לכפרה שלמה בכח התורה, כמו שנרמז בפסוק (הושע יד ג) קחו עמכם דברים ושובו אל ה', 'דברים' היינו דברי תורה, ועל ידי זה 'כל תשא עוון' לרבות כל מיני עוונות.

התורה נקנית בסילוק חומריות הגוף

עוד תנאי לזכות לתורה וכפרתה הוא,

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט יד). דרשו חז"ל (ברכות סג): אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. חידוש גדול כתב **הרמ"ע מפאנו ע"ה** (עשרה מאמרות חיקור דין פכ"ב), כיון שאדם ממית עצמו על התורה הרי היא מכפרת עליו כמו בשעת מיתה. ואף על פי שיש כמה מיני עבירות שאין התשובה לבדה מכפרת עליהם, כמו שסידרו חז"ל ארבעה חילוקי כפרה (יומא פו.), ויש מהם שאין התשובה מכפרת עד שעת מיתתו של אדם, מכל מקום התורה שנאמר בה 'אדם כי ימות באוהל', ודרשו שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ממילא גדול כח הכפרה שבה שמכפר כמו המיתה.

בכך יתבאר דברי **השערי תשובה לרבינו יונה ע"ה** (שער ד אות טז), שהגם כי על עוון חילול ה' אמרו שאין כח בתשובה ויום כפור עם היסורים למרק כפרתו, אלא כולם תולים ומיתה ממרקת, מכל מקום רפואתו היא שיעסוק תמיד לקדש את השם יתברך, או שיתמיד להגות ביגיעת התורה, וסמך לדבר מה שנאמר (שמואל א' ג יד) 'אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה, בזבח ובמנחה אין מתכפר אבל מתכפר בדברי תורה (ר"ה יח.). ואף על פי שעוון בני עלי היה בו חלול הקדשים מעין חילול ה', מכל מקום הועיל לימוד התורה לכפר עוונם.

קול תורה ותפילה מבטל רוע הגזירה

שהוא הקול שיוכיח עליהם שהסיבה שלא עשה אותם היה מחמת חולשת גופו וחוסר ממונו, וכשנותן קולו בקול תורה וקול תפילה הקול ערב על הצום והממון. עפ"י הדברים הללו פירש הרב מסאסוב, **זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' לאמר**, שכאשר האדם משמיע קולו בתורה ותפילה אות הוא כי ברצונו לקיים את כל דברי התורה ולהגות בה יום וליל, אך לא תמיד הדבר באפשרותו. נמצא פירוש **זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' מהי החוקה המורה על רצונו של האדם לקיים את כל התורה כפי אשר ציוהו ה', לאמר** יאמר בפיו שילמד ויתפלל, אז יעשה קול התורה והתפילה ערב ויוכיח 'הקול' על כלל חוקת התורה.

שאינ לו לאדם ממון לכפר על נפשו. אך 'קול' תורה ותפילה, מי יכול להצטדק ולומר שלא היה בידו. ועל כך 'השמיעני את קולך' קול תורה ותפילה, 'כי קולך ערב' שהקול ערב בדבר ומוכיח כי אכן ברצונו של האדם לשוב בתשובה, וכשיש לו את הקול, מוכיח הדבר כי ברצונו היה גם להתענות ולתת ממון בעד נפשו אך אינו יכול מחמת חולשתו וחוסר ממונו, ע"כ דברי מהר"ש מבעלזא ע"ה. ואכן 'צום ממון' בגימטריא 'ערב', שדברים אלו - צום וממון, נצרכים לערב

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט ב). פירוש נאה כתב על כך **הרה"ק רבי יוסף דוד מסאסוב ע"ה בספר עצי לבנון**, תחילה הקשה מה בא להוסיף הכתוב באמרו 'לאמר', די אם יאמר 'זאת חוקת התורה אשר ציוה ה'.

ופירש על פי מאמר **הרה"ק השר שלום מבעלזא ע"ה** על הפסוק (שי"ש ב יד) 'הַשְׁמִיעֵנִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עֵרֵב', דהנה ידוע (של"ה כי תצא תורה אור אות ו') 'תשובה תפילה וצדקה' המעבירין את רוע הגזירה עולים בגימטריא 'צום קול ממון', שהם ג' הדרכים בהם יתרצה עבד אל אדוניו, ועולים בגימטריא 'זאת'. והנה, ב'צום' יכול אדם להצטדק ולומר כי אין בכוחו לענות גופו. כן בממון יתכן

יצא לאור ע"י מכון אור לישרים © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לצטט ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישרים עיצוב ועימוד: שוקי קנר

